

Bruksela, dnia 22.2.2018r.
COM(2018) 77 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**Sprawozdanie z realizacji unijnego planu działań dla organów celnych w latach 2013–
2017 w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej**

Sprawozdanie z realizacji unijnego planu działań dla organów celnych w latach 2013–2017 w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
1 – Skuteczna realizacja i monitorowanie nowego prawodawstwa UE w zakresie egzekwowania przez organy celne prawa własności intelektualnej.....	3
1.1 Prawodawstwo / Przygotowanie narzędzi realizacji nowego rozporządzenia UE	3
1.2 Korzystanie ze wszystkich funkcji COPIS.....	5
1.3 Zaangażowanie podmiotów praw autorskich i innych podmiotów	5
1.4 Coroczne publikowanie statystyk.....	6
2 – Radzenie sobie z głównymi tendencjami w handlu towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej	6
2.1 Przygotowanie dostosowanych podejść w zakresie paczek i ruchu pocztowego.....	6
2.2 Lepsze zarządzanie ryzykiem celnym	7
3 – Zwalczanie handlu towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej w całym międzynarodowym łańcuchu dostaw	8
3.1 Wzmocnienie współpracy z podstawowymi krajami pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia ..	8
3.1.1 Chińska Republika Ludowa	8
3.1.2 Hongkong (Chiny).....	9
3.1.3 Współpraca międzynarodowa	10
3.2 Budowanie w krajach kandydujących i sąsiednich zdolności w zakresie egzekwowania prawa własności intelektualnej	11
4 – Wzmocnienie współpracy z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej i z organami ścigania	12
4.1 Ustanowienie partnerstwa z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej	12
4.2 Zwiększanie wzajemnego zrozumienia i współpracy między organami celnymi, policją i organami sądowymi	13
WNIOSEK	14
ZALECENIA	16

WPROWADZENIE

Administracje celne Unii Europejskiej są organem właściwym do zatrzymywania towarów podejrzanych o naruszenie praw własności intelektualnej, które podlegają ochronie na mocy przepisów prawa Unii i prawa krajowego. Organy celne współpracują z podmiotami takimi jak podmioty praw autorskich, inne organy i instytucje krajowe odpowiedzialne za egzekwowanie i stosowanie przepisów dotyczących własności intelektualnej oraz Komisja Europejska.

Pierwszy unijny plan działań przewidzianych do podjęcia przez organy celne w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej został zatwierdzony przez Radę w 2009 r.¹. Miał on umożliwić organom celnym stosowanie wspólnego podejścia do egzekwowania praw własności intelektualnej oraz skupienie uwagi na obszarach stwarzających największe ryzyko.

Uznając potrzebę zapewnienia organom celnym odpowiednich narzędzi do radzenia sobie z nowymi tendencjami w międzynarodowym handlu towarami naruszającymi te prawa własności intelektualnej, Rada przyjęła w grudniu 2012 r. rezolucję w sprawie unijnego planu działań dla organów celnych w latach 2013–2017 w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej².

Ten drugi unijny plan działań zawierał cztery cele strategiczne. Były to:

- skuteczna realizacja i monitorowanie nowego prawodawstwa UE w zakresie egzekwowania przez organy celne prawa własności intelektualnej,
- radzenie sobie z głównymi tendencjami w handlu towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej,
- zwalczanie handlu towarami naruszającymi prawo własności intelektualnej w ramach międzynarodowego łańcucha dostaw,
- wzmocnienie współpracy z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej, które jest częścią Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO), i z organami ścigania.

W planie działań zwrócono się do Komisji, by we współpracy z państwami członkowskimi przeprowadzała roczne przeglądy stanu realizacji tego planu oraz przedstawiła Radzie w 2017 r. sprawozdanie końcowe.

¹ Rezolucja Rady 2009/C 71/01 z dnia 16 marca 2009 r. w sprawie unijnego planu działań przewidzianych do podjęcia przez organy celne w latach 2009–2012 w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej.

² Rezolucja Rady 2013/C 80/01 z dnia 10 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego planu działań dla organów celnych w latach 2013–2017 w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej.

Służby Komisji przygotowały niniejsze sprawozdanie końcowe we współpracy z ekspertami ds. celnych z państw członkowskich. Sprawozdanie nawiązuje do ogólnej struktury planu działań oraz zawiera szereg zaleceń dotyczących dalszych działań.

GLÓWNY REZULTAT

1 – Skuteczna realizacja i monitorowanie nowego prawodawstwa UE w zakresie egzekwowania przez organy celne prawa własności intelektualnej

1.1 Prawodawstwo / Przygotowanie narzędzi realizacji nowego rozporządzenia UE

Nowe rozporządzenie (UE) nr 608/2013 w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne zostało przyjęte dnia 12 czerwca 2013 r.³ i stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.

Rozporządzenie to zostało uzupełnione rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1352/2013 z dnia 4 grudnia 2013 r.⁴ dotyczącym formularzy wniosku o podjęcie działań składanego przez podmioty praw autorskich.

Aby ułatwić wdrożenie tych nowych aktów prawnych, Komisja przygotowała, we współpracy z ekspertami z państw członkowskich oraz UHRW/EUIPO, kurs w formacie e-uczenia się na temat zmian wynikających z nowych przepisów dotyczących prawa własności intelektualnej dla organów celnych. Kurs udostępniono w 2014 r. na stronie internetowej Europa Komisji (strona DG TAXUD).

Przyjęto **skoordynowany unijny plan szkoleń**. Komisja ściśle koordynowała to działanie wraz z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej, które dostarczało danych na temat podstawowych praw własności intelektualnej na potrzeby modułów szkoleniowych.

W latach 2015–2017 przeprowadzono kampanię **wizyt wspierających** składanych **we wszystkich państwach członkowskich**. Wizyty wspierające były doskonałym narzędziem do przeprowadzenia pogłębionego dialogu ze służbami celnymi wdrażającymi rozporządzenie (UE) nr 608/2013, do wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości dotyczących praktycznego egzekwowania przepisów, ułatwienia wymiany doświadczeń pomiędzy różnymi państwami członkowskimi oraz udzielania niezbędnych porad.

Każdą wizytę przeprowadzało dwóch przedstawicieli Komisji (DG TAXUD) oraz dwóch ekspertów z państw członkowskich, którzy zgłosili się do udziału w projekcie.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 (Dz.U. L 181 z 29.6.2013, s. 15).

⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1352/2013 z dnia 4 grudnia 2013 r. ustanawiające formularze przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne (Dz.U. L z 18.12.2016, s. 10).

Przed wizytą przekazano państwom członkowskim kwestionariusz zawierający standardowy zestaw pytań, który wykorzystano jako podstawę do dyskusji. W kwestionariuszu znalazły się wszystkie aspekty rozporządzenia nr 608/2013 i wszystkie te aspekty omówiono podczas wizyty. Końcowe sprawozdanie ogólne zostanie opracowane po przeprowadzeniu wszystkich wizyt oraz zostanie udostępnione państwom członkowskim.

Eksperti ds. celnych z państw członkowskich zajmujący się prawami własności intelektualnej podkreślili użyteczność projektu, który daje ekspertom z różnych państw członkowskich szansę na omówienie praktyk w zakresie wdrażania.

Z inicjatywy niemieckich organów celnych w październiku 2016 r. zorganizowano w Monachium **seminarium „Cła 2020”** dotyczące egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne i harmonizacji procesu uwzględniania i rozpatrywania wniosków o podjęcie działań („wnioski AFA”). Prawo własności intelektualnej jest prawem prywatnym egzekwowanym przez organy celne, naruszenia praw własności intelektualnej stanowią jednak też rosnące zagrożenie dla gospodarki, obywateli i bezpieczeństwa. Przez dwa dni zastanawiano się nad tym, jaki jest najlepszy sposób działania w takiej nietypowej dla organu ścigania sytuacji oraz jak organy celne mogą stawić czoła odpowiedzialności w niektórych przypadkach. System administracyjnego egzekwowania przepisów przez organy celne ustanowiony w Unii rozporządzeniem (UE) nr 608/2013 funkcjonuje w oparciu o wniosek, który podmioty praw autorskich muszą złożyć do organów celnych. Wszystkie działania organów celnych są wynikiem tych wniosków AFA. Jakość informacji zawartych we wnioskach AFA musi być zatem wystarczająca, aby umożliwić skuteczną interwencję organów celnych. Głównym tematem debaty była silna potrzeba zapewnienia wysokiej jakości uwzględnionych wniosków AFA, zwłaszcza wniosków unijnych.

Dnia 5 lipca 2016 r. opublikowano w Dzienniku Urzędowym **zawiadomienie Komisji** oraz udostępniono je na stronie internetowej DG TAXUD. Zawiadomienie zastępuje wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące egzekwowania przez unijne organy celne praw własności intelektualnej w odniesieniu do towarów, w szczególności leków, przewożonych w tranzycie przez UE z 2012 r. Dokument ma w szczególności zapewnić organom celnym wskazówki i wyjaśnienia w związku z wdrożeniem przepisów dotyczących znaku towarowego w odniesieniu do towarów niedopuszczonych do swobodnego obrotu (w tym w tranzycie), zawartych w pakiecie dotyczącym reformy znaku towarowego (obejmującym rozporządzenie (UE) 2015/2424 w sprawie unijnego znaku towarowego i dyrektywę (UE) 2015/2436 w sprawie krajowych znaków towarowych).

Dnia 15 maja 2017 r. Komisja przyjęła **sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady z wdrażania rozporządzenia Rady (UE) nr 608/2013 (COM(2017) 233 final)**. W części sprawozdania dotyczącej wniosków wskazano, że wdrażanie rozporządzenia nr 608/2013 przebiega w zadowalający sposób. W rozporządzeniu przewidziano szeroki zakres ochrony i procedury, które są prawidłowo stosowane we wszystkich 28 państwach członkowskich.

1.2 Korzystanie ze wszystkich funkcji COPIS

COPIS (System Ochrony Praw Własności Intelektualnej), unijna baza danych służąca do rejestrowania wniosków AFA i rozpowszechniania ich wśród organów celnych, rejestrowania informacji dotyczących przypadków zatrzymań oraz udostępniająca funkcję wyszukiwania wniosków AFA i przypadków zatrzymań, jest stosowana od dnia 1 stycznia 2014 r. Organy celne stopniowo dostosowują się do tego systemu. Prace nad nim będą trwały, ale lepiej uwzględnić potrzeby administracji.

Przed uruchomieniem systemu zorganizowano **szkolenie poświęcone COPIS** dla ekspertów ds. celnych z państw członkowskich (ukierunkowane zarówno na rejestrację wniosków AFA, jak i dostarczanie informacji na temat zatrzymań); szkolenie to powtórzono jesienią 2017 r.

Europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej i Komisja uruchomiły również projekt integracji między bazą danych dotyczących egzekwowania (ang. *Enforcement Data Base*, EDB)⁵ i COPIS, który pozwala podmiotom praw autorskich przekazywać informacje zawarte w ich wnioskach AFA elektronicznie do administracji danego państwa członkowskiego za pośrednictwem EDB do COPIS (*por. 4.1 Ustanowienie partnerstwa z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej*).

Połączenie między **COPIS a systemem informacji w celu zwalczania nadużyć finansowych (AFIS)** opracowanym przez OLAF powinno zostać uruchomione do końca 2017 r. Połączenie to umożliwi automatyczne przysyłanie wyników dotyczących zatrzymań złożonych w COPIS do AFIS (zapobiegając tym samym podwójnemu wprowadzaniu wyników dotyczących zatrzymań związanych z prawami własności intelektualnej przez organy celne państw członkowskich).

1.3 Zaangażowanie podmiotów praw autorskich i innych podmiotów

Aby zapewnić odpowiednie poinformowanie podmiotów praw autorskich i innych podmiotów o nowym unijnym rozporządzeniu, Komisja zorganizowała w czerwcu 2013 r. specjalne spotkanie z szeregiem wybranych podmiotów oraz przedstawicielami administracji celnych UE w celu przedstawienia nowego rozporządzenia i omówienia aspektów praktycznych. Istotne informacje przekazano także zainteresowanym podmiotom za pośrednictwem europejskiego obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej oraz podczas spotkań *ad hoc* z krajowymi federacjami podmiotów praw autorskich, na które to spotkania zaproszono Komisję.

Zaktualizowano też stronę internetową Europa Komisji (DG TAXUD) oraz zwrócono się z prośbą do webmasterów punktów informacyjnych dla MŚP, portalu TransAtlantic, Europejskiego Urzędu Patentowego i EUIPO o zapewnienie łatwego dostępu do tych informacji za pośrednictwem ich portal internetowych.

⁵ Baza danych dotyczących egzekwowania (EDB): baza danych opracowana przez europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej, aby pomóc organom ścigania w rozpoznawaniu towarów podrobionych przez umożliwienie podmiotom praw autorskich bezpiecznego udostępniania tym organom informacji na temat produkcji i logistyki.

Zaktualizowano podręcznik dla podmiotów prawa autorskiego i opublikowano go na stronie internetowej DG TAXUD na początku 2014 r. Wiele organów celnych z państw członkowskich również udostępniło na swoich krajowych stronach internetowych formularz wniosku AFA oraz podręcznik dla podmiotów praw autorskich.

Ustanowiono także wspólne zgromadzenie organów celnych w UE i innych podmiotów, które spotyka się raz do roku. Zgromadzenie okazało się bardzo dobrym forum do omawiania kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania organów celnych i innych podmiotów.

1.4 Coroczne publikowanie statystyk

Komisja przygotowuje **roczne sprawozdanie statystyczne** o egzekwowaniu prawa własności intelektualnej przez organy celne na zewnętrznych granicach UE na podstawie danych przesłanych przez administracje państw członkowskich (od 2015 r. dane są pobierane bezpośrednio z COPIS).

Statystyki przesłane przez państwa członkowskie są przekazywane co roku europejskiemu obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej w celu włączenia ich do narzędzia wsparcia rozpoznania w zakresie walki z podrobionymi towarami (ACIST). Narzędzie to jest centralnym repozytorium służącym do gromadzenia danych statystycznych dotyczących zatrzymań artykułów na granicach UE lub na rynku wewnętrznym.

Dane udostępniono również EUIPO oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w celu wykorzystania ich w badaniu OECD/EUIPO z 2016 r. na temat handlu towarami podrobionymi i pirackimi⁶.

2 – Radzenie sobie z głównymi tendencjami w handlu towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej

2.1 Przygotowanie dostosowanych podejść w zakresie paczek i ruchu pocztowego

Kluczowym wyzwaniem dla organów celnych jest radzenie sobie z przesyłkami pochodzącymi ze sprzedaży internetowej towarów naruszających prawa własności intelektualnej, co określono już w unijnym planie działań przewidzianych do podjęcia przez organy celne w latach 2009–2012. Zgodnie z planem działań na lata 2013–2017 stworzono grupę projektową do spraw egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne w odniesieniu do **małych przesyłek**, która najpierw skupiła się na wspieraniu administracji celnych w kontroli małych paczek, a następnie na omawianiu wdrażania procedury.

W art. 26 rozporządzenia (UE) nr 608/2013 określono nową procedurę, która na żądanie posiadacza decyzji uwzględniającej wnioski dotyczące działań organów celnych ma zastosowanie do podrobionych i pirackich towarów, które zostały wysłane małymi przesyłkami pocztowymi lub kurierskimi. W ramach tej procedury podejrzane towary mogą

⁶ Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact, OECD/EUIPO (2016).
https://euiipo.europa.eu/tunnelweb/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf

zostać zniszczone bez uczestnictwa posiadaczy praw własności intelektualnej, jeżeli zgłaszający lub posiadacz towarów wyrazili zgodę lub uznano, że wyrazili oni zgodę. Procedurę wprowadzono w celu „ograniczenia do minimum obciążeń i kosztów administracyjnych”.

Grupa projektowa spotkała się cztery razy. Podczas pierwszego spotkania w listopadzie 2013 r. w Brukseli, zanim rozporządzenie (UE) nr 608/2013 zaczęło obowiązywać, przygotowano wejście procedury w życie. Po sześciu miesiącach stosowania grupa projektowa spotkała się ponownie w Wiedniu (w 2014 r.), aby na wczesnym etapie podzielić się doświadczeniami oraz określić korzyści i problemy napotkane w bieżącym stosowaniu procedury dla małych przesyłek. Kolejne dwa spotkania odbyły się w 2017 r. w celu omówienia rezultatów zatrzymań dokonanych w ramach procedury dotyczącej małych przesyłek w latach 2014 i 2015 oraz następujących szczegółowych aspektów procedury:

- zaangażowania uprawnionych;
- zasobów ludzkich przeznaczonych do obsługi procedury;
- definicji „małej przesyłki” w rozporządzeniu (UE) nr 608/2013;
- praktyki dotyczącej powiadomień;
- kosztów, przechowywania i niszczenia;
- rejestracji danych dotyczących zatrzymań w COPIS.

Wyniki dyskusji pokazały, że skoro stosowanie procedury przez uprawnionych utrzymuje się średnio na stosunkowo niskim poziomie, należy przewidzieć działania popularyzujące i skierować je raczej do samych uprawnionych niż do ich przedstawicieli (aby podkreślić wartość dodaną wynikającą dla nich ze stosowania takiej procedury).

Grupa stwierdziła, że na chwilę obecną procedura musi być wykorzystywana w pełni i w sposób jednolity.

2.2 Lepsze zarządzanie ryzykiem celnym

W kontekście lepszego zarządzania ryzykiem celnym wniosek o regularne dostarczanie właściwych informacji z zakresu ryzyka i kontroli celnej związanych z prawem własności intelektualnej poprzez system zarządzania ryzykiem celnym spowodował, że państwa członkowskie wymieniały informacje o ryzyku za pomocą zwykłego Formularza Informacji o Ryzyku – w odniesieniu do nowych tendencji i zajęć – w 224 przypadkach w 2014 r., w 228 przypadkach w 2015 r. oraz w 358 przypadkach w 2016 r., co wskazuje na wyraźny wzrost.

Grupa projektowa programu „Cła 2020” przygotowała sprawozdanie za rok 2014 dotyczące analizy Formularza Informacji o Ryzyku, wydawanego i wymienianego za pośrednictwem systemu zarządzania ryzykiem celnym, w odniesieniu do podrabianych towarów. Sprawozdanie odzwierciedla nowe tendencje w zakresie podrabianych towarów pochodzące z informacji zawartych w odpowiednich Formularzach Informacji o Ryzyku wydanych w 2014 r. w odniesieniu do podrabianych towarów. Sprawozdanie jest dostępne

w sekcji poświęconej aktualnościom systemu zarządzania ryzykiem celnym (tylko do użytku organów celnych).

W latach 2013–2017 priorytety określone i zatwierdzone przez państwa członkowskie w odniesieniu do podejmowania **działań w ramach priorytetowych obszarów kontroli** były ukierunkowane na papierosy/tranzyt, produkty podwójnego zastosowania oraz broń palną. Żadne z tych działań nie dotyczyło naruszeń praw własności intelektualnej.

Z powodu braku zasobów do tej pory nie odnotowano konkretnych postępów w opracowywaniu wspólnych kryteriów ryzyka.

Państwa członkowskie we współpracy z Komisją lub Komisja zorganizowały między 2014 r. a 2017 r. pięć **wspólnych operacji celnych (WOC) dotyczących praw własności intelektualnej**. Operacja ERMIS w 2014 r. była poświęcona przesyłkom przychodzącym do UE z krajów spoza UE za pośrednictwem poczty. Została ona przeprowadzona przez grecką administrację celną oraz OLAF z udziałem ekspertów do spraw celnych z różnych państw członkowskich oraz z państw trzecich. Operacja REPLICA, również przeprowadzona w 2014 r. w ramach dialogu Azja–Europa (ASEM), dotyczyła przywozu podrabianych towarów drogą morską. OLAF koordynował tę operację, w którą były zaangażowane wszystkie państwa członkowskie UE, Norwegia, Szwajcaria wraz z innymi międzynarodowymi partnerami dialogu ASEM, a także Interpol, Europol oraz Światowa Organizacja Celna. W 2016 r. operacja Wafers była ukierunkowana na podrabiane półprzewodniki przywożone do Unii Europejskiej z Chin i Hongkongu (Chiny) za pomocą poczty / ekspresowych usług kurierskich. Operację tę koordynowały niderlandzkie organy celne oraz OLAF z udziałem 12 państw członkowskich i wsparciem Europolu. Operacja RENEGADE została zorganizowana w ramach dialogu Azja–Europa (ASEM) jako część wspólnych wysiłków na rzecz zwalczania podrabianych towarów. Była koordynowana przez OLAF i ukierunkowana w szczególności na międzynarodowy handel podrobionymi samochodowymi częściami zamiennymi przewożonymi kontenerami morskimi. Wspólna operacja celna POSTBOX, przeprowadzona w 2017 r. przez belgijskie, niemieckie i szwedzkie organy celne w ramach akcji „Organy celne przeciwko przestępstwom internetowym” (ang. *Customs against Internet Crime*) w ramach Grupy Roboczej ds. Współpracy Celnej, była ukierunkowana na zwalczanie oszustw związanych z podatkiem akcyzowym i nielegalnego handlu podrobionymi towarami, narkotykami i bronią w przesyłkach przewożonych za pomocą poczty i ekspresowych usług kurierskich.

3 – Zwalczanie handlu towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej w całym międzynarodowym łańcuchu dostaw

3.1 Wzmocnienie współpracy z podstawowymi krajami pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia

3.1.1 Chińska Republika Ludowa

W dniu 16 maja 2014 r. Komisja oraz Generalna Administracja Cei Chińskiej Republiki Ludowej („GACC”) podpisały uaktualniony plan działań w sprawie współpracy celnej między UE a Chinami w zakresie praw własności intelektualnej (na lata 2014–2017) jako

jeden z priorytetów strategicznych ram współpracy celnej między UE a Chinami (w latach 2014–2017), które to ramy podpisano tego samego dnia. Umożliwiło to wznowienie współpracy operacyjnej między służbami Komisji i przedstawicielami 16 portów morskich i portów lotniczych w UE z jednej strony a GACC i przedstawicielami 11 lokalnych chińskich organów celnych z drugiej strony.

Wsparcie finansowe i logistyczne zapewniane jest głównie w ramach programu UE IP Key zarządzanego przez UHRW/EUIPO.

W rozważanym okresie unijno-chińska grupa robocza ds. egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne odbyła sześć posiedzeń w celu omówienia wszystkich kluczowych działań:

- Kluczowe działanie 1 – Wspólna analiza danych statystycznych dotyczących zajęć w celu ustalenia ogólnych tendencji i zagrożeń
- Kluczowe działanie 2 – Nacisk na przesyłki wysokiego ryzyka w kluczowych portach
- Kluczowe działanie 3 – Promowanie współpracy między organami celnymi a innymi organami ścigania i egzekwowania prawa w celu zatrzymania produkcji i w celu likwidacji sieci dystrybucyjnych
- Kluczowe działanie 4 – Wspólne tworzenie partnerstw ze środowiskami biznesowymi w UE i Chinach
- Kluczowe działanie 5 – Wymiana wiedzy i doświadczeń na temat polityk i praktyk w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej każdej ze stron

Plan działań na lata 2014–2017 rozpoczął nową erę we współpracy celnej między UE a Chinami w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej. Jest on w większym stopniu ukierunkowany na kwestie praktyczne i wykorzystano w nim doświadczenia zdobyte w ramach poprzedniego programu współpracy. Opracowano szereg praktycznych rozwiązań, a mechanizmy działania zostały znacznie usprawnione.

Dnia 2 czerwca 2017 r. UE i Chiny podpisały nowe strategiczne ramy współpracy celnej na lata 2018–2020. Nowy plan działań w sprawie współpracy celnej w zakresie praw własności intelektualnej na lata 2018–2020, który jest w przygotowaniu, jest częścią tych nowych strategicznych ram.

3.1.2 Hongkong (Chiny)

Dnia 27 kwietnia 2015 r. Komisja oraz Departament Ceł i Akcyz **Hongkongu (Chiny)** podpisały plan działań w sprawie współpracy w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne.

Dotyczy on wymiany danych statystycznych dotyczących zatrzymań towarów naruszających prawa własności intelektualnej, ogólnych informacji o ryzyku i informacji o konkretnych

przypadkach, a także przewiduje wspólną analizę takich informacji w celu usprawnienia zarządzania ryzykiem celnym. Aby przetestować mechanizmy współpracy zawarte w planie działań, dnia 1 października 2015 r. rozpoczęto sześciomiesięczny projekt pilotażowy. Projekt koncentrował się na transporcie lotniczym i przeprowadzono go we współpracy z pięcioma portami lotniczymi w UE.

Głównym wnioskiem płynącym z tego projektu pilotażowego była potrzeba kontynuowania planu działań z następującymi zaleceniami:

- * należy rozszerzyć plan działań, aby obejmował wszystkich operatorów ekspresowych przesyłek lotniczych w Hongkongu;
- * należy prowadzić wymianę spontanicznych informacji na temat znaków towarowych i towarów niedających podstaw do dochodzenia praw, takich jak etykiety czy materiał opakowaniowy;
- * należy objąć planem działań więcej portów lotniczych w UE;
- * należy włączyć większą liczbę lokalnych portów lotniczych w uczestniczącym państwie członkowskim przeznaczenia;
- * należy koordynować wymianę odesłań na szczeblu centralnym, szczególnie w przypadku wielu portów lotniczych;
- * należy uwzględnić spontaniczne informacje na temat zatrzymań otrzymywane i przekazywane przez nieuczestniczące państwo członkowskie;
- * co roku należy przeprowadzać głębszą analizę porównawczą statystyk dotyczących zatrzymań.

3.1.3 Współpraca międzynarodowa

Jeżeli chodzi o nasilenie wymiany informacji między państwami członkowskimi UE a służbami Komisji, z jednej strony, oraz organami państw trzecich, z drugiej strony, na przestrzeni lat **wzajemna pomoc administracyjna w sprawach celnych** została znacznie pogłębiona z Ukrainą, Hongkongiem (Chiny), Wietnamem i USA w związku z dochodzeniami prowadzonymi przez OLAF w sektorze praw własności intelektualnej.

W 2016 r. powołano w Pekinie **urzędnika łącznikowego OLAF**, w szczególności aby zacieśnić współpracę z władzami Chin i Hongkongu w zakresie dochodzeń w sprawie papierosów i podrabianych towarów. Również urzędnik łącznikowy OLAF w Kijowie ułatwił wymianę informacji związanych z kilkoma dochodzeniami w obszarze praw własności intelektualnej z władzami ukraińskimi.

We wrześniu 2016 r. **Europol i OLAF** podpisały porozumienie dotyczące włączania ekspertów z OLAF do działań grupy analitycznej COPY zajmującej się wszystkimi przestępstwami związanymi z prawami własności intelektualnej w celu zacieśnienia współpracy z Europolem i innymi organami ścigania.

Dzięki negocjacom prowadzonym przez Unię Europejską do wielu podpisanych i zawartych ostatnio **dwustronnych umowach handlowych** udało się włączyć rozdziały poświęcone ochronie i egzekwowaniu praw własności intelektualnej wraz z artykułem dotyczącym środków stosowanych przy ochronie granicznej, który odzwierciedla podejście UE oraz wzmacni egzekwowanie praw własności intelektualnej w państwach trzecich (np. w Gruzji, Mołdawii, Wietnamie).

Zwalczanie podrabiania towarów oraz egzekwowanie praw własności intelektualnej przez organy celne były również jednymi z priorytetów w kontekście ASEM.

Komisja oraz administracje celne państw członkowskich uczestniczyły w szeregu **wydarzeń międzynarodowych** mających na celu rozpowszechnianie wiedzy na temat nowego rozporządzenia UE i planu działań dla organów celnych, a także zdobycie wiedzy na temat globalnej sytuacji w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej. Wydarzenia te to między innymi:

- siódmy światowy kongres na temat zwalczania podrabiania towarów i piractwa (Stambuł, 2013 r.),
- konferencja dotycząca wspólnego opracowywania zdecydowanych reakcji UE na podrabianie towarów (Dublin, 2013 r.),
- międzynarodowy szczyt w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, który odbył się w Londynie w 2014 r. z inicjatywy Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, Komisji oraz brytyjskiego Urzędu Własności Intelektualnej (por. 4.1 Ustanowienie partnerstwa z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej); druga edycja tego wydarzenia została zorganizowana wspólnie przez niemieckie Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumenta oraz EUIPO w Berlinie w 2017 r.

3.2 Budowanie w krajach kandydujących i sąsiednich zdolności w zakresie egzekwowania prawa własności intelektualnej

Państwa członkowskie uczestniczyły w licznych działaniach skierowanych do krajów kandydujących i sąsiednich w ramach projektu pomocy technicznej UE lub programu TAIEX (co umożliwiło wizyty studyjne ekspertów w dziedzinie egzekwowania praw własności intelektualnej z krajów kandydujących i sąsiadujących w państwach członkowskich UE albo rozmieszczenie unijnych ekspertów w krajach kandydujących i sąsiadujących w ramach projektów współpracy partnerskiej).

Komisja uczestniczyła, wraz z ekspertami z Niemiec i Chorwacji, w seminarium zorganizowanym w Serbii (2013 r.) przez Europejski Instytut Administracji Publicznej (EIPA), poświęconym aspektom celnym naruszeń praw własności intelektualnej oraz kontroli granicznej.

Misja pomocy granicznej Unii Europejskiej dla Mołdawii i Ukrainy (EUBAM) zorganizowała spotkanie w Mołdawii w celu zaprezentowania rozporządzenia (UE) nr 608/2013 (kwiecień 2014 r.)

Przy okazji warsztatów dotyczących praw własności intelektualnej dla państw partnerstwa europejsko-śródziemnomorskiego poświęconych walce z piractwem i podrabianiem (Bruksela, 2013 r.) oraz seminarium wysokiego szczebla poświęconego współpracy celnej na wschodniej granicy UE (Litwa, 2013 r.) Komisja zwróciła również uwagę krajów sąsiednich na to, jak duże znaczenie ma wdrożenie solidnej procedury dla zapewnienia skutecznego egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne na granicy.

Efekty wysiłków UE na rzecz budowania zdolności egzekwowania praw własności intelektualnej w krajach sąsiednich mogły być zahamowane przez ograniczoną dostępność ekspertów po stronie UE. Być może będzie trzeba na to zwrócić większą uwagę w przyszłości.

4 – Wzmocnienie współpracy z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej i z organami ścigania

4.1 Ustanowienie partnerstwa z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej

Jeszcze bardziej zacieśniono współpracę w zakresie działań europejskiego obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej związanych z aspektami celnymi. Komisja, poza tym, że jest związana z działaniami celnymi wymienionymi w rocznym programie prac obserwatorium, była obecna na większości ważnych posiedzeń obserwatorium, takich jak sesja plenarna, spotkania z zainteresowanymi podmiotami z sektora publicznego oraz spotkania grupy roboczej poświęcone kwestiom egzekwowania, powszechnej świadomości i statystyk.

Komisja uczestniczy także w nowo powstałym „zespołe technicznym”, utworzonym z inicjatywy obserwatorium. Celem zespołu jest tworzenie zestawienia istniejących unijnych baz danych odgrywających ważną rolę w egzekwowaniu praw własności intelektualnej, opisywanie ich zawartości i określanie najlepszego sposobu przekazywania do celu wymiany informacji/danych między nimi. Zespół techniczny przyczyni się zatem do utworzenia drogi do zacieśnienia współpracy między organami.

Komisja i niektóre administracje celne uczestniczyły również, wraz z policją i organami sądowymi, w organizowanych *ad hoc* wydarzeniach takich jak konferencja poświęcona szerzeniu wiedzy na temat naruszeń praw własności intelektualnej w internecie (ang. *Knowledge and Awareness Building Conference on infringements of intellectual property rights on the internet*) zorganizowana przez UHRW/Europol (listopad 2014 r.).

Obserwatorium jest regularnie zapraszane do udziału w spotkaniach grupy ekspertów ds. celnych poświęconych egzekwowaniu praw własności intelektualnej w celu zapewnienia koordynacji wspólnych działań związanych z aspektami celnymi.

Osiągnięto porozumienie w sprawie zapewnienia organom celnym dostępu do bazy danych obserwatorium EDB za pośrednictwem sieci CCN/CSI. Baza danych EDB powstała w oparciu o istniejące bazy danych dotyczące własności intelektualnej UHRW/EUIPO takie jak narzędzia TMview, Designview i CESTO (wspólne narzędzie wsparcia dla

oceniających, ang. *Common Examiner Support Tool*) Korzystając z EDB, organy celne mogą znajdować aktualne informacje na temat ważności praw lub wyszukiwać uprawnionych w przypadku zatrzymań z urzędu.

W ramach prac nad projektem COPIS zasugerowano, aby COPIS umożliwiał elektroniczne składanie wniosków AFA. Ponieważ baza danych EDB zawiera informacje istotne w kontekście składania wniosków AFA, uznano, że baza ta stanowi odpowiednie źródło informacji wymaganych we wnioskach AFA w formacie elektronicznym. W wyniku kontaktów między Komisją a europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej opracowano wniosek mający na celu wprowadzenie do COPIS funkcji „pre-AFA”, aby ułatwić pracę zarówno wnioskodawcom, jak i organom celnym.

Połączenie operacyjne między bazami COPIS i EDB funkcjonuje od dnia 1 lipca 2015 r. Za pośrednictwem krajowych koordynatorów wspólnej sieci łączności (CCN) udostępniono poradnik użytkownika i inne dodatkowe informacje.

W 2016 r. po raz pierwszy wysłano wniosek AFA drogą elektroniczną za pomocą narzędzia, a w 2017 r. kilka dużych przedsiębiorstw zaczęło używać bazy danych EDB do składania swoich krajowych i unijnych wniosków AFA.

Dla wnioskodawcy połączenie to ograniczy obciążenia związane z wielokrotnym przekazywaniem informacji, a dla organów celnych – ze zbieraniem danych z papierowych wniosków AFA.

4.2 Zwiększanie wzajemnego zrozumienia i współpracy między organami celnymi, policją i organami sądowymi

W 2013 r. **Komisja i administracje celne niektórych państw członkowskich uczestniczyły**, wraz z policją i organami sądowymi, **w różnych organizowanych przez UHRW/Europol wydarzeniach**, takich jak seminaria zwiększające wiedzę o podrabianych pestycydach i lekach (odnoszące się zarówno do praw własności intelektualnej, jak i bezpieczeństwa produktów) oraz międzynarodowa konferencja Interpolu na temat ścigania przestępstw związanych z własnością intelektualną (ang. Interpol International Law Enforcement IP Crime Conference).

W czerwcu 2014 r. obserwatorium, brytyjski Urząd Własności Intelektualnej oraz Komisja wspólnie zorganizowały **w Londynie szczyt poświęcony egzekwowaniu praw własności intelektualnej**. Część szczytu dotyczyła „wyzwań związanych z egzekwowaniem praw własności intelektualnej na granicy” i obejmowała warsztaty poświęcone małym przesyłkom w związku z zamówieniami przez internet i wykorzystywaniem danych wywiadowczych. W trakcie dyskusji określono następujące elementy:

- kluczowe znaczenie otrzymywania właściwych informacji i dzielenia się nimi z policją i innymi organami ścigania;
- rosnąca potrzeba współpracy i działań międzynarodowych w celu zwalczania międzynarodowych łańcuchów dostaw podrabianych towarów.

Komisja, we współpracy z UHRW/EUIPO, zorganizowała w lutym 2016 r., jako kontynuację szczytu, **konferencję na wysokim szczeblu dotyczącą współpracy między organami celnymi i innymi organami w zakresie zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej** (ang. High-Level Conference on the cooperation between customs and other authorities in the fight against the infringements of IPR).

Wydarzenie to zapewniło platformę do dyskusji, debaty i tworzenia sieci kontaktów między organami celnymi, policją i organami sądowymi w celu zacieśnienia współpracy i zwiększenia wzajemnego zrozumienia zadań i obowiązków każdego z organów ścigania w zwalczaniu naruszeń praw własności intelektualnej. W konferencji uczestniczyli także przedstawiciele sektora prywatnego.

Pierwszego dnia dyskusja była skoncentrowana na znaczeniu wymiany informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania oraz na korzyściach z płynących z takiej wymiany, na przeszkodach i wyzwaniach, które na poziomie praktycznym napotykały wszystkie organy, oraz na konieczności terminowego przekazywania informacji z sektora prywatnego do organów ścigania, co także pomogłoby tym organom w dokonywaniu skuteczniejszej analizy ryzyka.

Drugiego dnia konferencji, w której uczestniczyły także władze chińskie, głównym tematem debaty była wartość promowania międzynarodowej współpracy między UE a wszystkimi władzami chińskimi zaangażowanymi w egzekwowanie praw własności intelektualnej, takimi jak organy celne, policja i prokuratura.

We współpracy z europejskim obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej zorganizowano działania następcze. Działania te obejmują tworzenie zestawienia istniejących baz danych dotyczących przypadków naruszenia praw własności intelektualnej i organizację wydarzenia zwiększającego wiedzę, które odbyło się w październiku 2017 r. z udziałem – na poziomie operacyjnym – organów celnych, policji i organów nadzoru rynku. Podczas dyskusji zastanawiano się, jakie informacje są kluczowe dla organów ścigania, aby zwalczyć zjawiska podrabiania towarów w skali całej Unii Europejskiej.

WNIOSEK

Podsumowując, administracje celne państw członkowskich i Komisja podjęły znaczące starania i aktywnie pracują nad sprostaniem wyzwaniom związanym z egzekwowaniem praw własności intelektualnej przez organy celne i z ograniczeniem napływu do UE towarów, które naruszają prawa własności intelektualnej.

Wykorzystano wszystkie środki, by rozpowszechnić rozporządzenie (UE) nr 608/2013 i doprowadzić do pełnego wykorzystania jego potencjału przez wszystkie zainteresowane podmioty publiczne i prywatne. Wizyty wspierające okazały się szczególnie przydatne dla ekspertów z różnych państw członkowskich ze względu na możliwość omówienia praktyk

związanych z wdrażaniem oraz dla Komisji ze względu na możliwość uzyskania ogólnego obrazu stanu wdrożenia.

Liczba uwzględnionych przez administracje celne wniosków AFA stale rośnie (z 26 865 w 2013 r. do 35 815 w 2016 r.).

Jeżeli chodzi o zatrzymania, działania celne przyniosły następujące rezultaty:

ZATRZYMANIA	2013	2014	2015	2016
Sprawy	86 854	95 194	81 098	63 184
Procedury	Niedostępne	Niedostępne	105 488	77 705
Artykuły	39 917 445	35 940 294	35 568 982	41 387 132
Krajowa wartość detaliczna	768 mln EUR	617 mln EUR	642 mln EUR	672 mln EUR

Każde zatrzymanie ujęto jako sprawę, która może obejmować jeden artykuł lub większą ich liczbę. Każda sprawa może obejmować artykuły z różnych kategorii produktów oraz różnych uprawnionych. W COPIS państwa członkowskie rejestrują informacje o każdej sprawie z podziałem na kategorię towarów i uprawnionego. Procedurę zatrzymania wszczyna się w odniesieniu do każdej kategorii towarów i każdego uprawnionego, co wyjaśnia, dlaczego procedur jest więcej niż spraw.

Współpracę zacieśniano w trzech kierunkach:

- z zainteresowanymi podmiotami;
- z europejskim obserwatorium;
- z państwami trzecimi.

Zajęto się także wyzwaniem związanym z współpracą między organami ścigania zaangażowanymi w zwalczanie naruszeń praw własności intelektualnej, a nawiązany dialog pokazał, jak ważne jest podjęcie wysiłków w tym zakresie.

Przemyt towarów, które naruszają prawa własności intelektualnej, pozostaje jednak powszechnym i coraz częstszym zjawiskiem. Z ostatnich dostępnych danych z 2013 r. wynika, że międzynarodowy handel produktami podrobionymi stanowi do 2,5 % światowego handlu – jego wartość może zatem sięgać 338 mld EUR⁷. Skutki podrabiania produktów są szczególnie odczuwalne w Unii Europejskiej, gdzie towary podrobione i pirackie stanowią do 5 % przywozu, a ich wartość sięga 85 mld EUR.

Dalszy rozwój jest konieczny, by:

- zapewnić jednolite egzekwowanie praw własności intelektualnej na granicach w całej Unii;

⁷ Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact, OECD/EUIPO (2016).

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf

- opracować narzędzia zarządzania ryzykiem związanym z prawami własności intelektualnej;
- zacieśnić współpracę celną z policją (w tym z Europolem) i innymi organami ścigania.

Dalsze działania Komisji i państw członkowskich powinny skoncentrować się na tych priorytetach.

ZALECENIA

Naruszenia praw własności intelektualnej pozostają rosnącym zagrożeniem i wyzwaniem, któremu niełatwo sprostać. Ponieważ okazało się, że koordynacja działań celnych wnosi wartość dodaną i prowadzi do uzyskiwania lepszych wyników, plan działań dla organów celnych w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej powinien powstać również na kolejne lata.

Dnia 29 listopada 2017 r. Komisja przyjęła kompleksowy pakiet środków mających dalej usprawniać stosowanie i egzekwowanie praw własności intelektualnej w państwach członkowskich, na granicach UE i na poziomie międzynarodowym. W komunikacie COM(2017) 707 z dnia 29 listopada 2017 r. zatytułowanym „Zrównoważony system egzekwowania praw własności intelektualnej odpowiadający dzisiejszym wyzwaniom społecznym”, będącym częścią pakietu, stwierdzono, że Komisja zamierza oferować bardziej ukierunkowaną pomoc krajowym organom celnym na podstawie wyników bieżącego planu działań dla organów celnych oraz wspólnie z Radą pracować nad nowym planem działań dla organów celnych w 2018 r.

Zaleca się uwzględnienie w przyszłym planie działań następujących elementów:

w zakresie prawodawstwa:

- zmiana rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1352/2013 z dnia 4 grudnia 2013 r. ustanawiającego formularze przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne (Dz.U. L z 18.12.2016, s. 10), by dostosować je do pakietu w sprawie znaków towarowych i zmian COPIS;

w zakresie zdolności operacyjnych:

- rozwijanie zarządzania ryzykiem związanym z naruszeniami praw własności intelektualnej;
- promowanie wspólnego wykorzystania wyników analizy ryzyka, danych wywiadowczych dotyczących ryzyka i operacji celnych przez państwa członkowskie;
- zapewnienie odpowiedniej ochrony zbiorów danych i baz danych, praw osób trzecich, prywatności, poufności i zabezpieczeń, które mają być przyjmowane podczas tworzenia, pozyskiwania i upowszechniania danych;

- określenie możliwych luk we wdrażaniu przepisów dotyczących egzekwowania przez organy celne;

w zakresie współpracy z przedsiębiorstwami:

- podnoszenie poziomu świadomości uprawnionych w zakresie procedury dotyczącej małych przesyłek;
- kontynuacja corocznych spotkań wspólnej grupy organów celnych / innych zainteresowanych podmiotów;

w zakresie współpracy wewnętrznej:

- kontynuacja współpracy z kluczowymi partnerami takimi jak Chiny i Hongkong (Chiny);

w zakresie zacieśniania współpracy z agencjami UE:

- EUIPO – europejskie obserwatorium
 - udoskonalenie analizy tendencji;
 - ujednoczenie zmian informatycznych, np. składania wniosków o podjęcie działań;
- Europol
 - zacieśnienie współpracy organów celnych z policją.